

GAVARDA, QUATRE ANYS DESPRÉS DE LA PANTANADA

«D'ací no ens mou ningú»

Quan, segons l'alcalde de Gavarda, Vicent Banacloche, estan a punt de subhastar-se les obres de relocalització del municipi, la polèmica entorn del trasllat d'aquest nucli urbà continua infectant greument la convivència en la població.

A. Robles

«L'últim alè de vida que em quede serà per a negar-me a eixir de Gavarda». Aquestes paraules, pronunciades per **Vicenta Pérez Chàfer**, de setanta anys d'edat i veïna de Gavarda, podrien resumir el sentiment general dels setanta-cinc propietaris que des de fa anys mantenen una dura batalla legal i verbal amb el seu ajuntament, decidit a traslladar el nucli urbà a un nou emplaçament arran de les greus destrosses de la riuada que afectà la Ribera el 1982. La tensió entre els partidaris de la nova relocalització del municipi i els que hi estan en contra és ben palesa. En un poble tan menut, amb un cens que no supera els 1.260 habitants, el control social a què se sotmeten els seus habitants és ferm i incessant. Qualsevol fet és fiscalitzat immediatament per tots i els comentaris, lluny de diluir-se, reviscolen al bar, prenen cos a les cantonades, es discuteixen al forn i arriben deformats a la botiga de comestibles.

Potser per això, des que hem entrat a Gavarda, tant el fotògraf com jo, lluitem per desfer-nos de la sensació d'estar sotmesos a un examen estrany, sense professor davant, però estrictament vigilats. No és una impressió falsa, als cinc minuts de ser al poble, una senyora m'aborda pel carrer: «¿Vostè és periodista? Amb vostè volia parlar jo». L'endemà, conversant amb l'alcalde del municipi, **Vicent Banacloche**, em diu ja exactament amb qui vaig estar parlant i quines cases havia visitat el dia anterior.

Per a entendre la situació actual que es viu en aquest poble de la Ribera cal remuntar-se a 1982. Havien passat pocs dies des que Gavarda havia resultat afectada per la riuada a causa l'esclafit de la presa de Tous (no hi hagué víctimes mortals però els danys materials foren quantiosos), quan l'alcalde, el mateix Vicent Banacloche, llança la idea de sol·licitar al govern un nou emplaçament per a la

IKONO

localitat. En aquest mateix mes, octubre de 1982, mentre es confeccionen les cartilles per a damnificats, es diu a la gent que poden firmar ja un document, que, segons asseguraven, no comprometia a res, i en el qual se sol·licitaven condicions al govern per procedir al trasllat del poble. En aquell moment, moltes persones s'hi van negar.

Pel gener de 1983 i amb el 94 per cent de les firmes dels propietaris de les finques, l'ajuntament de Gavarda remet a l'administració central un document en què se sol·licita l'expropiació i l'enderroc del nucli urbà, expropiació de la qual seria beneficiari el mateix ajuntament. Coincidint amb aquesta acció, 43 propietaris presenten per la seua banda un escrit en el qual s'oposen al trasllat sol·licitat pel

Consistori. La lluita dels que estaven a favor de buscar un nou emplaçament per a Gavarda i els que hi estaven en contra acaba de començar.

Pel juliol de 1983 la polèmica agafa un altre caire davant els micròfons del programa «Vivir cada dia» de Televisió Espanyola. Al llarg del programa, Banacloche declara que «es respectaran els drets de totes aquelles persones que decideixen quedar-s'hi». La turbulència dels enfrontaments semblà apaivagar-se.

Pel febrer de 1984 el govern firma un acord marc sobre coordinació d'actuacions relacionades amb el trasllat de les poblacions de Gavarda i Beineixida (població propera a la primera on hi ha un total acord entre el veïnat pel que fa al trasllat del nucli urbà) entre representants dels Ministeris

de l'Interior, Economia i Hisenda, Obres Públiques, Agricultura, Administració Territorial, Diputació Provincial de València, Generalitat i els dos ajuntaments afectats. En aquest acord marc, aprovat en consell de ministres, es regulen les actuacions a realitzar per cada un dels organismes implicats. Així, correspon a l'Institut per a la Promoció Pública de l'Habitatge i com a conseqüència de les transferències, a la Conselleria d'Obres Públiques i Urbanisme, la

que oscil·lava entre les 19.000 i les 26.000 ptes.»

La intervenció del defensor del poble

Concedit el beneplàcit del govern per a procedir a l'expropiació, un grup de propietaris es dirigeix al defensor del poble per considerar que darrere d'aquest acord es conculcaven els seus drets constitucionals. Aquest, després d'estudiar el cas, remet un in-

un dels nuclis d'existència imaginable, fet que haurà de modificar, en aquest cas, alguns aspectes de l'acord marc».

La Generalitat va contestar a aquest informe dient que no podia reconsiderar decisions dels ajuntaments preses en el procés per raons d'índole urbanística i econòmica. Davant d'això, el defensor del poble addueix que hauria estat convenient reconsiderar les raons que decidiren a decla-

A l'esquerra, pintada a Gavarda. Baix, cases prefabricades de Beneixida i l'alcalde d'aquesta població.

construcció de la infraestructura secundària, l'edificació d'habitatges, els locals de negoci annexos i l'església.

Aleshores, el consistori de Gavarda, en allò que sembla una política de fets consumats, ja ha comprat —segons consta en les actes municipals d'agost de 1983, és a dir, sis mesos abans que es firmàs l'acord marc i dos mesos abans que es convocàs de nou el poble perquè donàs el vist-i-plau a la idea inicial del trasllat— de dues parcel·les destinades a la construcció del nou nucli urbà a Josep Manuel Ferrando. Per aquestes parcel·les s'acorda abonar una quantitat de 30 milions i la fanecada es paga a 70.000 ptes. «Dos anys abans —afirmen alguns veïns— terres paregudes a aquestes s'havien venut per un preu

forme a la Generalitat en el qual sol·licita d'aquesta institució la reconsideració de l'acord marc pel qual es regeix el procés. L'esmentat acord suposa l'expropiació forçosa dels vells emplaçaments abans d'iniciar la construcció de la nova localitat. Per al defensor del poble, el tema a dilucidar consistia a saber si era necessari realitzar el trasllat, ja que la llei d'expropiació condiona la necessitat expropiatòria a l'existència de raons que ho justifiquen. En la seua opinió, aquest tipus d'expropiació podia conculcar el dret constitucional a elegir el lloc de residència i romandre-hi.

L'informe especificava «que la cosa més equitativa seria arribar a una solució de compromís consistent en la creació d'una entitat local menor en

rar d'utilitat pública l'expropiació dels nuclis urbans i el posterior trasllat de la població. Pel que fa a aquest tema, el conseller d'Obres Públiques i Urbanisme declarava recentment al periòdic *El País* «que el procés sobre la nova ubicació de Gavarda era irreversible, perquè la majoria de la població volia anar-se'n i en l'actualitat encara ho desitja».

Arran de la fallida intervenció del defensor del poble, els veïns contraris al desplaçament inicien una campanya d'impugnacions de totes les actuacions dutes a cap per l'ajuntament en matèria expropiatòria: el Pla Municipal d'actuacions, la Delimitació del Polígon d'Expropiació i el Pla Especial de Transformació.

Mentrestant, l'Ajuntament aprova la delimitació del Polígon —setembre del 84— i remet un escrit als afectats per expropiació. A pesar de les afirmacions de Banacloche, assegurant que els qui no volguessen anar-se'n del poble podien quedar-s'hi, els propietaris contraris a la nova relocalització es veuen inclosos en la llista d'expropiats. En aquests dies, aquests veïns esperen la resposta de la sala primera del contenciós administratiu de l'Audiència Territorial de València a la qual han elevat un recurs per la decisió del Consell d'aprovar per decret número 79/1985 de 27 de maig (DOGV de 20 de juny de 1985) el Pla Integral d'Actuacions de Beneixida i Gavarda.

La llarga llista d'acusacions mútues

La batalla legal que envolta el procés no reïx a amagar-ne una altra, soterrada i de vegades cruel, en la qual s'ha vist involucrat el poble en els últims anys. Des de discussions furibundes entre els que fins ahir eren veïns entranyables, fins al llançament nocturn de traques al costat de les cases dels que no volen anar-se'n, amenaces, anònims. Fou precisament una sèrie d'anònims la que portà a juí l'avui dimitit tinent d'alcalde de la població, **Joan B. Guillén**, que, segons un grup de veïns, va repartir unes esqueles en la localitat amb textos similars als dos següents, dedicades a distints veïns:

«Qué poco tienes de hombre. Qué inútil y payaso eres, sin embargo que resinvergüenza eres. Pero ahora no te pongas a llorar como las mujeres. En esta vida hay que ser más hombre. Pero mientras estés rodeado de putas y cabrones, nunca serás hombre, desgraciado».

«P..., hijo de puta. Te estás pasando y te vas a encontrar muy pronto lo que te estás mereciendo.»

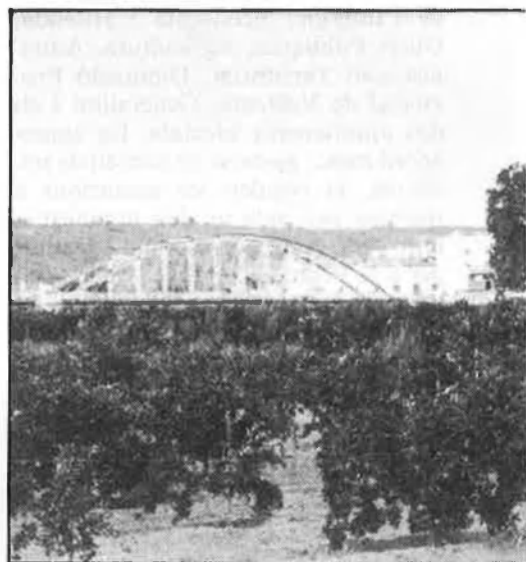
Guillén va ser absolt per falta de proves i encara es desconeix qui pot ser-ne l'autor. Tan excel·lent retòrica no desmereix, però, la de l'alcalde, que, segons consta en una denúncia presentada el mes de juny de 1984 davant el delegat del govern, **Eugenio Burriel** —després de llegir una carta dels que es neguen a eixir del poble—, en la secció de «Cartas al director» del diari *Las Provincias* va proferir en

un bar de la localitat les següents frases: «El poble es farà per collons» i «Se'n recordaran de qui és l'alcalde».

En un to més moderat però amb la mateixa contundència, s'expressava **Javier Lozano**, representant del grup dels que es neguen a traslladar-se a la nova Gavarda, «Banacloche no pot erigir-se en exemple, ni ètic ni moral, de res, perquè no té paraula, perquè quan algú diu una cosa públicament i en fa una altra, és que no té paraula. Per la via legal i jurisdiccional arribarem fins on faça falta per a oposar-nos al trasllat; però si arribem a la violència, aquesta seria contestada amb la violència».

En una conversa que tinguérem amb l'alcalde, aquest ens manifestà que no desitjava entrar en lluita personal amb ningú, però que si algú ho feia, «ja ens trobariem al jutjat». En opinió de la primera autoritat municipal: «Sembla mentida que d'ací a tres mesos comencen les subhastes de les obres i que encara estiguem com al principi. Els que es neguen a anar-se'n no van contra l'expropiació sinó contra la valoració que s'ha fet dels seus habitatges. Actualment, l'ajuntament ha repartit 703 milions de pessetes en avinences voluntàries i estic segur que abans de Nadal començaran a firmar els contractes per a les noves cases». I conclou: «el trasllat del poble és un fet irreversible perquè la majoria ho vol, no perquè ho haja decidit l'alcalde».

Per a **Javier Lozano**, «l'ajuntament no ha pagat aquests 700 milions de pessetes que diu l'alcalde; si afirma això, és perquè diu mentida i des d'ací

l'emplace a demostrar-m'ho». El municipi fins ara, segons ha reconegut públicament el conseller d'Hisenda, **Antoni Birlanga**, només ha rebut dues partides de la Conselleria d'Obres Públiques per valor de 250.141.250 ptes. i de 125.070.525 ptes., respectivament. Aquestes quantitats foren transferides per mitjà del Banco de Vizcaya al número de compte c/435 de la Caixa Rural de València el 18 de novembre de 1985, la primera, i el 6 de desembre, la segona. El problema més greu amb què s'enfronta Banacloche és que a hores d'ara es troba amb la circumstància que encara no han fet efectiu el pagament del 75 per cent del valor de les expropiacions i les actuacions previstes en l'acord marc, que condicionen el trasllat a aquests pagaments, no poden continuar-se».

CENTRO G. LEOPARDI

- Cursos de llengua italiana, a partir de l'1 d'octubre.
- Cursos de cuina, cicles de cinema italià, viatges culturals a Itàlia.
- Italià per a xiquets.
- Laboratori d'interpretacions i traduccions (italià-català).

Informació:

Misser Mascó, 6 - 2a. Telèfon 362 17 11

Matrícula oberta

Cursos:

- Iniciació a la fotografia.
- Tallers monogràfics.

per escrit la nostra disconformitat amb les valoracions».

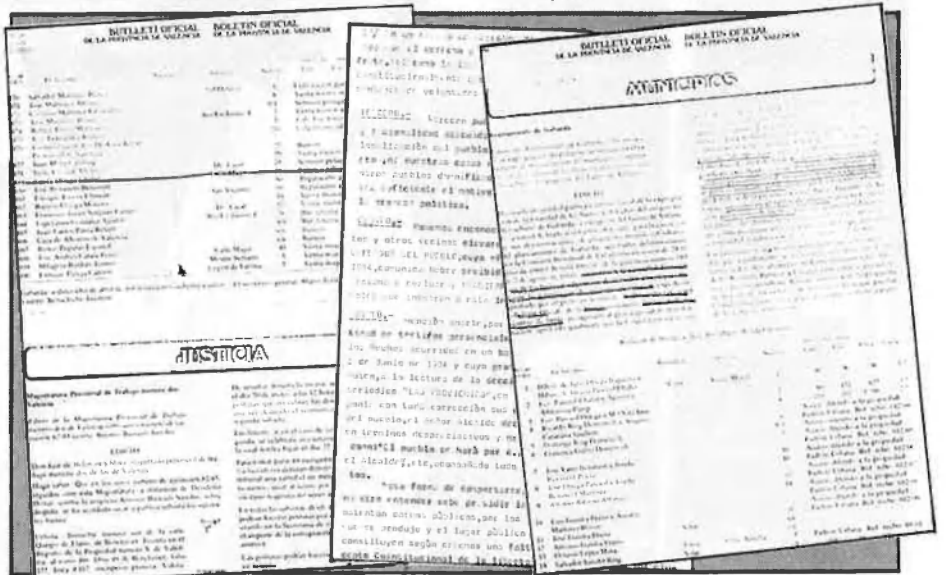
Quan la *cassette* no està en marxa, un home vell que es nega a donar el seu nom, però que ha participat en la conversa, assenyala: «Ací el que hi ha és molts diners a repartir, parlem d'una xifra superior a 3.000 milions. Si el seu article es publica, cosa que dubte, la discòrdia i la violència tornaran a esclatar al poble. L'alcalde, com sempre que ix alguna cosa en la premsa, correrà a parlar amb el seu amic **Paco Blasco**, alcalde d'Alzira, i a sol·licitar el seu consol. No debades Banacloche, en l'executiva comarcal del partit socialista de la Ribera, és conegut com el ploró».

Segons **Javier Lozano**, «allò que al començament era la intenció de lliu-

Respecte a les valoracions de les cases, Lozano afirma: «Dubte que hi haja gent que se n'anàs al poble nou si li pagassen millor la casa, però pot passar. Nosaltres, no. Si hem protestat per les valoracions és perquè el preu acordat pel MOPU, de 26.000 pessetes per metre quadrat, en base al que consideren nul·la variació del preu del mercat de l'edificació a Gavarda, ens sembla baix. Sobretot quan en una qualificació definitiva de la Conselleria d'Urbanisme per a un grup d'habitatges de protecció oficial construïdes en el poble el 1984, conegudes com Torres i Peris, es fixa el preu del mestre quadrat en 47.323».

En un altre ordre de coses, «hi ha fets que ens semblen inexplicables en la gestió del consistori que presideix Banacloche», continua Lozano. En primer lloc, ens crida l'atenció que la dona de l'alcalde, **Josepa Ortega Chàfer**, estiga inclosa en el Projecte d'Expropiació com a propietària d'un estanc, quan el polígon d'expropiació quedà definitivament aprovat el 31 d'octubre del 84, i aquesta no demanà permís per a obrar en el local fins a dos mesos més tard, el 28 de desembre, segons consta en les actes municipals; la qual cosa vol dir que quan el polígon fou delimitat, la dona de l'alcalde encara no tenia el local. Curiosament, en la relació d'afectats per l'expropiació aprovada pel consistori el 18 d'abril de 1985, apareix amb el número 470, Josepa Pérez Chàfer».

«Així mateix, és incompreensible com malgrat que l'11 d'octubre de 1984 l'amo dels terrenys en què s'instal·larà el poble nou, **Josep Ferrando Carrasquer**, atorga a l'Ajuntament de Gavarda carta de pagaments per la compra-venda d'aquests i cancel·la el deute pel març de 1985 i pel febrer del

Dalt, Gavarda. Baix, projecte d'expropiació, on apareix Josepa Ortega, i denúncia dels veïns contraris al trasllat.

mateix any continuen apareixent en les actes municipals ordres de pagament destinades a satisfer la quantia dels terrenys adquirits a **Josep Manuel Ferrando** per valor de 843.000 ptes. i de 543.000 ptes., respectivament».

«Continuem sense entendre tampoc com el senyor alcalde és capaç de votar-se ell mateix quan sol·licita del consistori el pagament de 976 hores extraordinàries, amb un valor de 488.000 ptes. amb càrrec al pressupost d'inversions del poble nou. I finalment, el que considerem un autèntica demostració de coordinació entre el nostre ajuntament i la Conselleria d'Urbanisme, resulta que dos mesos després que l'alcalde hagués començat a pagar les indemnitzacions, la mateixa Conselleria ens remeta un escrit en el qual se'ns dona compte que serem expropiats i que disposem d'un termini de quinze dies per a expressar

rar el poble d'una nova riuada s'ha convertit en assumpte polític, i que conste que no ho dic jo, que ho diu l'aleshores conseller de Governació **Felip Guardiola** a una pregunta sobre aquest tema formulada pel diputat del PDP, **José María de Andrés**. Guardiola li contestà: «Jo he de dir-li, no li he denegar que (la construcció del nou poble) respon a plantejaments polítics. Polítics, per descomptat, la decisió respon a plantejaments polítics».

«A més —afegeix Lozano— resulta absurd assegurar que les mesures de protecció que es duren a terme per prevenir noves riudades, construcció de tres preses reguladores sobre el Xúquer, plans d'infraestructura, etc., són vàlides per a pobles que foren més afectats que nosaltres i que estan situats en una cota més baixa que la nostra i no ho són per als habitants d'aquesta localitat». □